ఆ మిత్రుడి కూతురు ఇంటర్మీడియెట్ చదువుతోంది. మాటల సందర్భంలో నేనీ పుస్తకం పిల్లలమీద వ్రాస్తున్నానని తెలిసి, ఆ పాప కూడా ఉత్సాహంగా చర్చలో పాల్గొంది.

ఆ పాప ఉత్సాహాన్ని చూసి నేను 'నువ్వు నీ పెద్దల గురించి ఏమని ఫీలవుతున్నావో రాయి. అది నేను చాలా రహస్యంగా తీసికెళ్తాను' అని చెప్పినప్పుడు ఆ పాప రాసిచ్చిన అభిప్రాయాన్ని యధాతథంగా ప్రచురిస్తున్నాను.

"Most Parents like to think that they are always right and they never admit their mistakes to their children. They hate learning from their children and always snub the children with remarks like 'I knew it' you don't have to teach me' or How dare you correct your father'. The general attitude of most parents is that the feel it demeaning to learn from their children when actually they are supposed to teach them (the children) They think that once children starts correcting them, they are begining to go out-of-hands and are not giving due respect to them.

Learning is always two ways. The parents should realise that be correcting their mistakes and listening to what their children have to say, they can learn a lot in the process and widen their horizons.

By snubbing the children too often, after a while parents are unable to communicate well with them. The children became reluctent and generally keep everything to themselves while the communication gap widenzs."

(''చాలామంది తల్లిదండ్రులు తాము ఎప్పుడూ రైట్ అని తమ తప్పుల్ని పిల్లల దగ్గిర ఒప్పుకోరు. పిల్లలనుంచి ఏమన్నా తాము తెలుసుకోవాలి. తెలుసుకోగలం అన్న అభిప్రాయాన్ని వాళ్ళూ అసలు ఒప్పుకోరు. ఏమైనా మాట్లాడితే 'నీకేం తెలీదు', 'నువ్వు నాకేం చెప్పనక్కరలేదు.' 'నాకే చెప్పేటంత గొప్పదానివైపోయావా' - ఇలాంటి చివాట్లతో పిల్లల నోళ్ళు నొక్కేస్తారు.

ఒకసారి ఎప్పుడైనా ధైర్యంగా తమ తల్లిదండ్రులు చేసే తప్పులను పిల్లలు సరిదిద్దబోతే, 'పిల్లలు తమ కట్టడినుంచి బైటకి వెళ్ళిపోతున్నారు' అనే భయం తల్లిదండ్రులలో ప్రవేశిస్తుంది.

నేర్చుకోవడమనేది రెండురకాలుగా వుంటుంది. పిల్లలు చెప్పేది పిల్లల దృష్టితో

ఆలోచించి అందులో ఏదన్నా నిజముందేమో తెలుసుకోవడం ద్వారా తల్లిదండ్రుల దృక్పథం విశాలమౌతుంది. రెండో కోణంలో పిల్లలు చెప్పేదాన్నే బలవంతంగా నోరు నొక్కడం వల్ల పిల్లలకీ, తల్లి దండ్రులకీ మధ్య అసలు 'ప్రసారం' అనేది వుండదు. అటువంటప్పుడు 'రిలెక్టంట్'గా గానీ, 'ఇంట్రావర్ట్'గా గానీ మారే ప్రమాదముంది.")

***

ఒక ఇంటర్మీడియెట్ చదివే పాప ఇంత క్లియర్‌గా తన భావాలని, ఇంత స్పష్టంగా తన అభిప్రాయాలని చెప్పగలగడం విశేషం. కావలసిందల్లా మనం వాళ్ళని అర్థంచేసుకోవడం మాత్రమే. ఇలా తల్లిదండ్రుల నుంచి మానసికంగా దూరమైన దురదృష్టవంతులైన పిల్లలు, ఏ మాత్రం చిన్న ప్రేమాభిమానాలు బయట దొరికినా అటువైపు మొగ్గుతారు. ఇదే ఆడపిల్లయితే యే కుర్రవాడో కాస్త చెయ్యి వూపినా అదే ప్రేమనుకొని, ఆప్యాయతనుకొని ప్రమాదంలో పడే అవకాశం వుంది. ఈ టాపిక్‌ని మరో ఛాప్టర్‌లో చర్చిద్దాం.

పిల్లలు తమ మనస్సులో ఏమనుకుంటున్నారో, ఆ భావాన్ని మనంతప్పుగా అర్థం చేసుకోవడమనేది పిల్లల బాల్యం నుండే ప్రారంభమవుతుంది.

ఒక ఏడాదిలోపు పాపని గాలిలోకి ఎగరేసి పట్టుకొంటే ఆ పాప భయం భయంగా చూసి, పేలవంగా నవ్వుతుంది. ఆ పాప చిరునవ్వుని మనం వేరే విధంగా అర్థం చేసుకుంటాం. పాప ఆనందిస్తున్నదనుకొని మళ్ళీ రెండు మూడుసార్లు గాల్లోకి ఎగరేస్తాం.

ఒక ప్రముఖ మానసిక శాస్త్రవేత్త, ఆ సమయంలో ఆ పాప మానసిక స్థితిని ఈ విధంగా విశ్లేషిస్తాడు. మీకన్నా ఆరురెట్లు పెద్దగా వున్న ఒక రాక్షసుడు మిమ్మల్ని గాల్లోకి రెండడుగులు పైకెగరేసి మళ్ళీ పట్టుకుంటే మీకెంత భయంగా వుంటుందో, సంవత్సరంలోపు పాపని ఆరడుగులు ఎత్తున్న మీరు పైకెగరేసి పట్టుకుంటే అలాగే వుంటుంది.

పాప భయాన్ని మనం ఆనందం అని ఎలా అనుకుంటున్నామో, అదే పాప పెద్దయ్యాక మనం చేస్తున్న పనికి ఎదురు చెప్పలేక మనల్ని అసహ్యించుకుంటూ వుంటే, అదే మన గౌరవం అనుకొని భ్రమపడుతూ వుంటాం.

కొంతమంది తల్లిదండ్రులు పిల్లలని మధ్యలో కూర్చోబెట్టుకుని, యిద్దరూ చెరోవైపు పడుకొని అమ్మ మంచిదా, నాన్న మంచివాడా చెప్పు అని అడుగుతుంటారు. ఆ పాప ఎటూ చెప్పలేక ఇద్దరు మంచే అంటుంది. అలాక్కాదు, ఎవరెక్కువ మంచో చెప్పు అని వత్తిడి చేస్తుంటారు.

ఈ విధంగా అడగటం వల్ల పాపకి ఒక విధమైన వేర్పాటు ధోరణిని అలవాటు చేస్తున్నారన్నమాట. తమ తల్లిదండ్రులు యిద్దరూ అవతలి వ్యక్తికన్నా తను 'మంచి' అనిపించుకోవాలనే స్వార్థంతో వున్నారనే విషయం ఆ పాప తెలుసుకునేలా చేస్తున్నాం. ఇదంతా మనం నవ్వులాటగా అనుకున్నా, చిన్నపిల్లల మనసుల్లో మాత్రం చాలా బలంగా

నాటుకుపోతుంది.

కొంతమంది తల్లిదండ్రులు పాపల ముందు బ్రేక్‌డాన్స్ చేయడం, ఎవరైనా బంధువులొచ్చినప్పుడు మా అబ్బాయి బ్రేక్‌డాన్స్ బాగా చేస్తాడని చెప్పడం, వాళ్ళముందు డాన్స్ చేసి చూపించమని బలంగా వత్తిడి చేయడం, ఆ కుర్రవాడు చెయ్యలేకపోతే సదరు బంధువులు వెళ్ళిపోయిన తర్వాత చివాట్లు పెట్టడం చేస్తారు.

ఇవన్నీ పిల్లవాడిని మానసికంగా వత్తిడి పెట్టే సంఘటనలు. పిల్లల ముందు తల్లిదండ్రులు బ్రేక్ డాన్స్ చేస్తుంటే, అప్పుడు పిల్లలు కూడా ఆ వయసు ఉషారులో ఆనందించవచ్చేమో గాని, వాళ్ళే పెద్దవాళ్ళయ్యాక ఒకప్పుడు తన తండ్రి తన ముందు బ్రేక్ డాన్స్ చేసే విధానాన్ని, సంగతిని గుర్తుగా వుంచుకుని, తల్లిపట్ల గాని, తండ్రిపట్లగాని గౌరవాన్ని కోల్పోయే ప్రమాదముంది.

కాబట్టి ప్రస్తుత పరిస్థితిలో తను చేసే బ్రేక్‌డాన్స్‌ని ఎలా అనందిస్తున్నాడా అనేదానికన్నా, భవిష్యత్తులో దీని పరిమాణం పిల్లలపట్ల ఎలా వుంటుందనేది తల్లిదండ్రులు గుర్తుంచుకోవలసి వుంటుంది.

ఇంకొంతమంది - ఏ స్నేహితులు ఇంటికొచ్చినా పిల్లలని "రైమ్స్ చెప్పు, రైమ్స్ చెప్పు" అని బలవంతం చేస్తూ వుంటారు. ఇది వినేవాళ్ళకి ఎంత బోరుగా వుంటుందో, చిన్నపిల్లలకి కూడా ఒక యాంత్రికత్వాన్ని అలవాటు చేస్తుంది.

'మా పిల్లలు బాగా అల్లరి చేస్తారు' అని చెప్పుకోవడం కూడా కొందరి ఫ్యాషన్. ఇంతకన్నా దారుణమైన విషయం ఏంటంటే, చిన్నపిల్లవాడు ఏం చేసినా అదో గొప్ప విషయంగా బయటవాళ్లకి చెప్పుకోవడం చాలామందికి అలవాటు.

ఉదాహరణకి ఒక మూడేళ్ళ కుర్రవాడు బాత్‌రూమ్‌లో పైప్‌నుంచి వాటర్ పడుతుంటే, తనకై తానుగా వెళ్ళి కట్టేస్తే మావాడు చాలా పొదపరి, బాత్‌రూమ్‌లో నీళ్ళుపడుతున్నా కూడా తనకు తానే వెళ్ళి కట్టేస్తాడు. అని అదేదో గొప్ప విషయంలాగ బయటివాళ్ళకి చెబుతుంటారు. పొగడ్త అవసరమేగాని, అది అనవసరమైన పొగడ్త ఐతే పిల్లల్లో ఆత్మవిశ్వాసానికి బదులు అహంభావాన్ని కలుగజేస్తుంది.

ఆమె అత్తగారి గురించి (అంటే తన నాయనమ్మ గురించి)పని మనిషితో తన తల్లి చర్చించడం కొడుకు వింటే, తమ మధ్యవున్న సున్నితమైన బంధాన్ని స్వయానా తన తల్లే బయట చెపుతూన్నట్లు భావిస్తాడు. ఇలాంటి విషయాలు మనకెంతో చిన్నవిగా కనబడినా పిల్లల మనస్తత్వం దృష్ట్యా ఆలోచిస్తే అవి పెద్ద పరిణామాన్ని ఏర్పరుస్తాయి.

చాలామంది తల్లులు ఇంట్లో వంట చేసేటప్పుడు రేడియోలో పాటొస్తూ వుంటే కొందరు గొంతు బాగా హెచ్చించి ఆ పాటతో కలిపి పాడుతుంటారు. పిల్లలకి సుతారము ఇటువంటివి ఇష్టముండవు. తన తల్లి ఒక తల్లిలా వుండాలని కోరుకుంటారే తప్ప, చౌకబారు సినిమా పాటలు

పాడుకుంటూ ఇల్లంతా తిరగడం వారికిష్టముండదు.

అలాగే పిల్లలు తమ తల్లిదండ్రిల్ని 'హీ-మాన్'గా ఊహిస్తారు. ఈ పిల్లలు పెద్ద అయిన తర్వాత కూడ అదే 'హీ-మాన్' స్థానంలో తండ్రి వుండటాన్ని ఆశిస్తారు. నాకు తెలిసిన ఒక ఉదాహరణలో ఒక 22 ఏళ్ళ అమ్మాయి సిటీబస్‌లో వెళుతూ వుండగా ఒక అబ్బాయి ఆ అమ్మాయి నడుంమీద చెయ్యి వేసి చిన్నగా గిల్లాడుట.

ఆ అమ్మాయి బస్ ఆపుచేసి పోలీస్‌స్టేషన్‌కు వెళ్ళి ఆ అబ్బాయిమీద రిపోర్టిచ్చింది. ఆ కుర్రవాడిని పోలీసులు ఇంటరాగేట్ చేస్తున్న సమయంలో, ఆ అమ్మాయి యింటికి ఫోన్ చేసింది. తండ్రి వచ్చి ఆ అమ్మాయిని అభినందించి తీసుకువెళ్ళాడు.

చూడ్డానికి యిది చాలా చిన్న విషయంలాగే కనిపించవచ్చుగానీ, చాలామంది తండ్రులు ఈ విధంగా ప్రవర్తించరు. "ఇదంతా మనకెందుకు..... ఏదో చూసీ చూడనట్లు పోతే సరిగదా...." అని తమ చేతకానితనాన్ని సమర్థించుకుంటారు. ఇటువంటి తండ్రుల్ని, కూతుళ్ళూ కొడుకులూ నిజమైన తండ్రులుగా గుర్తించలేరు.

చాలామంది పిల్లలకి తమ తండ్రులు తల్లులమీద అజమాయిషీ చేస్తుండటం కానీ, కత్తిపీట ముందేసుకునో, మూకుళ్ళో ముక్కలు కలుపుతూ పై పై వంటలు చేయడం గానీ యిష్టముండదు. దాన్ని వాళ్ళు 'ఫెమినైన్‌గా' వున్నట్లు భావిస్తారు.

అలాగని ఏ పనీ చెయ్యకుండా వున్నా, తండ్రుల్ని క్షమించలేరు. ఎలక్ట్రిసిటి రిపేర్స్, విరిగిన సామాన్లని అతికించడం, పైపులు బాగుచెయ్యడం - ఇలాంటివన్నీ తమ తండ్రులు చేయవలసిన పనులుగా వీళ్ళు గుర్తిస్తారు.

కూతుర్లని తండ్రులు వెనకేసుకురావడం, తల్లులు తిట్టడం; అలాగే తప్పు చేసినప్పుడు కొడుకులని తల్లులు వెనకేసుకురావడం, తండ్రులు తిట్టడం మంచి పద్దతి. ఎప్పుడైనా చిన్నపిల్లలు ఏదైనా తప్పుచేసిన వారి పక్షాన వాదించినవారు ఓడిపోయినట్లుగా చూపిస్తే, పిల్లలు తమకు న్యాయం జరిగినట్లుగా భావిస్తారు.

అంతేగాని, చిన్నపిల్లలేదైనా తప్పుచేస్తే తల్లిదండ్రులిద్దరూ 'కలిసి' తిట్టడం ప్రారంభిస్తే తాము ఒక్కరూ ఒకవైపున్నట్లు, తల్లిదండ్రులిద్దరూ మరో వైపున్నట్లు వారు అనుకొనే ప్రమాధం వుంది. ముందే చెప్పినట్లు ఈ విషయాలన్నీ పైకి చిన్నవిగానే కనబడ్డా పిల్లల మనసులమీద పెద్ద ప్రభావాన్ని చూపిస్తాయి.

చిత్రం ఏంటంటే పిల్లలు తమ తండ్రులని హీరోగా ఊహించుకోరు. హీరో అంటే నా ఉద్దేశ్యం చిరంజీవి, బాలకృష్ణ చివరికి నాగేశ్వరరావు - ఆ పద్ధతిలో ఊహించుకోవడానికి ఇష్టపడరు. ఒక సంజీవ్‌కుమార్ లేక శరత్‌బాబు - అలా డిగ్నిఫైడ్‌గా వుండాలని కోరుకుంటారు. ఎప్పుడైతే తల్లిదండ్రులు వాళ్ళ పిల్లల ముందు కొంచెం లేకిగా ప్రవర్తించడం ప్రారంభిస్తారో, అప్పుడు వాళ్ళమీద గౌరవం తగ్గడం ప్రారంభమౌతుంది.

గట్టిగా నవ్వడం, తల్లులు లిప్‌స్టిక్ వేసుకోవడం, స్లీవ్‌లెస్ జాకెట్లు వేసుకొని బజార్లలో తిరగటం - ఇవన్నీపిల్లలకు అంతగా రుచించవు. ఈ విషయాన్ని వారు బైటకు చెప్పకపోవచ్చుగాని, మనసులో ఆ ఫీలింగ్ మాత్రం కలుగుతూనే వుంటుంది. అదే విధంగా ఒక పన్నెండేళ్ళ కొడుకుగానీ, కూతురుగానీ తల్లితో కలిసి 'మార్నింగ్‌షో'కి వెళ్ళినప్పుడు చుట్టూ వున్న యువకులు తల్లివైపు చూసి కామెంట్ చెయ్యడాన్ని కూడా సహించలేరు.

అందుకే ఒక వయసొచ్చాక పిల్లలు తమ తల్లులతో ఒంటరిగా బైట తిరగడాన్ని ఇష్టపడరు. అదే విధంగా తమ తండ్రులతో కలిసి వెళ్ళినప్పుడు, తండ్రి పరాయి స్త్రీలవంక ఆశగాగానీ, ఓరగాగాని, కాంక్షగా గాని చూడడాన్ని పిల్లలు గమనిస్తూనే వుంటారు.

ఇది వారికి ఏమాత్రం నచ్చని విషయం. తండ్రి పనిమనిషితో మాట్లాడటంగాని, పక్కిటి ఆడవాళ్ళతో కాలక్షేపంగా కబుర్లు చెప్పడంగాని పిల్లలు గమనించినా వారి మనసు బాధపడుతూ వుంటుంది. అందువల్ల నిజ జీవితంలో ఎంత లేకిగా ప్రవర్తించినా, తల్లిదండ్రులు కనీసం పిల్లల ముందు ఒక బాధ్యతాయుతమైన గౌరవప్రదమైన వ్యక్తిగా వుండడం తప్పనిసరి.

నేర్చుకోవడం :

తల్లి గర్భం నుంచి బైటపడ్డం పిల్లవాడు మొట్టమొదటిసారి పాలు తాగుతాడు. ఏ గురువూ చెప్పని ప్రథమ విద్య ఇది. శ్వాసకోశం బంధింపజేసి నోటి ద్వారా గాలి పీల్చడం అనే ప్రక్రియ పాలు త్రాగటానికి ఉపయోగపడుతుంది. ప్రకృతి గురువై బోధిస్తుంది.

నాలుక్కాళ్ళమీద జంతువులా ప్రాకే పిల్లవాడు తనచుట్టూ వున్న మనుషులను చూసి రెండు కాళ్ళమీద నిలబడడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. తనకి ఆకర్షణీయమైన వస్తువుల పట్ల తొందరగా ప్రభావితుడవుతాడు. అందుకే పెద్దవాళ్ళు ఎత్తుకున్నపుడు జేబులో కలం తీస్తాడు. అన్నప్రాసన రోజున పిల్లవాడు బంగారు వస్తువు పట్టుకుంటే మా బాబు కోటీశ్వరుడౌతాడని సంబరపడిపోతారు తల్లిదండ్రులు. అక్కడున్న వస్తువులోకెల్ల బంగారం పొదిగిన రాళ్ళు మెరుస్తూ వుంటాయి. కాబట్టి దానిపట్ల ఆకర్షితుడవడంలో అసహజం ఏమీ లేదు. మీ పిల్లవాడు పుస్తకం పట్టుకొని మేధావి అవాలనుకుంటే, దానికి ఎర్ర అట్ట వేయండి. పెద్ద 'గూండా' అయి తర్వాత రాజకీయనాయకుడు అవదల్చుకుంటే, బొమ్మ కత్తికి ఎర్రరంగు పూయండి.

మనం మన ఇష్టం వచ్చిన మార్గంలో పిల్లవాడి బాల్యాన్ని నిర్దేశించవచ్చు అనేదానికి ఇది మంచి ఉదాహరణ. మీ పిల్లవాడు ఒక మంచి వైలన్ విద్వాంసుడు అవ్వాలని మీకుంటే రెండో సంవత్సరం నుంచే వాడి చుట్టూ ఆ వాతావరణాన్ని కల్పించండి. (పుస్తకానికి ఎర్ర అట్ట వేయడం లాంటిదన్నమాట).

తెలిసీ తెలియని వయస్సులో, వాడిచుట్టూ, తల్లిదండ్రుల మధ్య పోట్లాటలు, చిరాకులు, వైతరణీనది అవతలివైపు వాతావరణం వుంటే వాడి లేలేతప్రాయపు సున్నిత హృదయం ఆ వయసులోనే రాటుదేలి జీవితం పట్ల నమ్మకాన్ని పోగొట్టుకుంటాడు. (కత్తికి ఎర్రరంగు వేయడం అన్నమాట)

2 - 12 ఏళ్ళ మధ్య మెదడు సస్యశ్యామల క్షేత్రంలా సారవంతంగా వుంటుంది. ఏ విత్తనం వేస్తే అదే మహావృక్షమౌతుంది. మంచి విత్తనాలను ఎన్నుకోవలసిన బాధ్యత తల్లిదండ్రులదే.

మాట్లాడడం :

తల్లి దండ్రులతో సహా పెద్దవాళ్ళేమీ నేర్పకపోయినా పిల్లలు ఏదో ఒకటి మాట్లాడదామనే తాపత్రయంలో వుంటారు. చాలామంది పెద్దవాళ్ళు పిల్లలతో మాట్లాడేటప్పుడు పిల్లలలాగా మాట్లాడాలని ప్రయత్నిస్తూ వుంటారు. ఇది హాస్యాస్పదంగా వుంటారు.

అప్పుడే ఈ ప్రపంచంలోకి వచ్చిన బిడ్డకూడా స్వభావసిద్ధంగా పాలు తాగడం నేర్చుకున్నట్లే, కొంత వయసొచ్చేసరికి మాటలు, భావాలని 'ఎక్స్‌ప్రెస్' చెయ్యడం అనేవి పిల్లలకి తెలుస్తూ వుంటాయి. పెదిమలు, నాలుక, పళ్ళు, బుగ్గలు వీటన్నిటి మధ్య సంఘీభావం స్వభావ సిద్ధంగానే కలుగుతుంది.